

O e faimalaga i atunu'u i fafo?

O mea e tataua ona e silafia pe a fai o e taliaina le penefiti ae o lo'o e mana'o e te faimalaga i atunu'u i fafo mo sina taimi fa'atapula'aina.

Ae e te le'i faimalaga atu i atunu'u i fafo e tusa lava po'o le a le itū'aiga penefiti o lo'o e mauaina, e tataua lava ona e fa'ailoaina atu i le matāgaluega o Galuega ma Tupemaua au fuafuaga mo au femāalaga'iga ma māfua'aga o au faigamalaga ae e te le'i alu ese atu ma Niu Sila. E tataua foi ona fa'ailoaina mai ia i matou e pa'aga po'o ta'i to'alua o lo'o faimalaga.

O le a otometi le taofiina o le totogiina o penefiti o lo'o ta'ua i lalo e le matāgaluega o Galuega ma Tupemaua mai le aso e soso'o ai ma le aso e te tu'ua ai Niu Sila, se i vagana ua uma ona e fa'ailoaina mai ia i matou ae e te le'i alu ese atu ma ua matou malilie fo'i e iai mafua'aga tataua o lona uiga e mafai ona fa'aauau pea le totogiina o lau penefiti:

- Penefiti Lagolago mo le Su'e Galuega (e aofia ai le Penefiti Lagolago mo le Su'e Galuega – Tamaiti Aoga Mafatia)
- Penefiti Lagolago mo Matua tā'itoatasi o lo'o i ai ni āiāiga mo le su'eina o galuega po'o se matāfaioi fa'apitoa mo le sauniuniga mo se galuega.
- Penefiti Lagolago mo le mo le Soifuaga ua iai se sauniuniga fa'apitoa mo se galuega
- Penefiti Fa'afuase'ia ma Alauni Mo Se Fesoasoani Fa'afuase'ia
- Tupe Maua mo Tupulaga Talavou
- Tupe Maua mo Matua Laiti
- Pā'aga po'o ta'i to'alua e iai āiāiga o tiute fai fa'ale tupulaga talavou, tiute fai mo le su'eina o galuega po o tiute fai mo le sauniuniga o matafaioi fa'ale galuega.

E mafai ona e fa'ailoaina mai ia i matou au faigamalaga i atunu'u i fafo i le vala'au mai i le 0800 559 009 po'o se lālā o le matāgaluega o Galuega ma Tupemaua ma luga o le komepiuta mafa'aaoga le "My Account – Going overseas". E tūa lou o'o mai fa'atasi ma lau pa'aga po'o lou to'alua e logoina mai pe afai lua te faimalaga i atunu'u i fafo.

O a itū'āiga femāalaga'iga i fafo e talia?

O nisi o i latou o lo o taliaina le penefiti e mafai ona faimalaga atu i fafo mo sina taimi fa'atapula'aina e aunoa ma se a'afiaga o le penefiti (ae tataua pea ona e fa'ailoaina atu i le matāgaluega o Galuega ma Tupemaua ae e te le'i tu'ua Niu Sila a leai o le a taofia loa lau penefiti). O lenei e aofia ai i latou:

- o lo’o taliaina le Penefiti Lagolago mo Matua Taitoatasi e leai ni a latou tiute fai mo le su’eina o gāluega po o ni sāuniuniga fa’ale galuega e le’i fa’atinoina – se ia o’o i le 28 aso i totonu o le umi e 12 masina.
- o lo’o taliaina le Totogi Lagolago mo le Soifuaga ma e leai ni a latou matafaioi fa’ale galuega po o ni sauniuniga faale galuega e le’i faia – se ia oo i le 28 aso i totonu o le umi e 12 masina.
- O i latou o lo’o taliaina le penefiti ma o lo’o tauva i le Olimipeka Fa’apitoa ma Paraolimipeka (seia oo i le ono vaiaso), po o le galuega fa’apitoa ma fesoasoani mo ē lē ato’atoa le malosi i le a’oa’oina o ta’ifau (se ia oo i le lua tausaga)
- tupulaga laiti o lo’o mauaina Tupemaua mo Tupulaga Talavou ma Tupemaua mo Mātua Laiti e le o mana’omia le auai i a’oa’oga, a’oa’oga e fa’atinoina i luga o galuega i le taimi o faimalaga ai, mo se fa’ata’itaiga a o faia le tū’uaga o a’oga.

O i latou uma o lo’o taliaina le penefiti e mafai ona faimalaga atu i fafo mo nisi o togafitiga fa’apitoa fa’afoma’i ua lagolagoina e le Soifua Malōlōina ae mafai ona fa’aaauu pea le mauaina o le penefiti. Afai o e fuafua e te nofo mau i atunu’u i fafo fa’amolemole e faitau le matou tusi mo faamatalaga ua fa’aigoaina o le *Are you moving overseas?*

O i latou o lo’o mauaina le penisiona a tagata mātutua ma le penisiona a Tagata sa i le Taua e tatau pea ona talanoa mai ia i matou ae e te le’i tu’ua Niu Sila, e uiga i a’afiaga e ono a’afia ai le fa’aaauuina pea lea o le totogiina o lau penisiona.

Afai o e alala i se i si atunu’u ma o lo’o e mauaina tupemaua i lalo o se Maliliega Fa’avā-o-Mālō ua ta’ua o le International Social Security Agreement po o e mauaina foi ni fesoasoani e ese mai i penefiti o lona uiga o le a le a’afia oe i nei suiga.

Work and Income
Te Hiranga Tangata

A service of the Ministry of Social Development

Mo nisi fa’amatalaga

Vala’au mai i le **0800 559 009**

Asiasi i le **www.workandincome.govt.nz**